

Evaluatie FASTNL Hackathon

Drs. Jérôme Lam
Dr. Nicolien Kop

Voorwoord

Eind 2018 beleefde *'Truth in a post-truth world'* zijn wereldpremière op de IDFA. Deze prijs-winnende documentaire gaat over Bellingcat, een internationaal burgerjournalistiek netwerk, dat met slimme online zoektechnieken én door inzet van de *'wisdom of the crowd'* al voor verschillende baanbrekende onthullingen heeft gezorgd. Dit internationale platform voor burger-onderzoeks-journalistiek is vaak sneller en nauwkeuriger dan de officiële instanties. Het collectief onderzoekt via internet, sociale media en andere online kanalen complexe aanvallen en controversiële incidenten wereldwijd, zoals het neerhalen van de MH17 boven de Oekraïne en de aanslag op de voormalige Russische dubbelspion Sergej Skripal.

Geïnspireerd door deze documentaire organiseerde BlueM, een innovatieve beweging binnen de politie, op 24 januari 2019 een masterclass met Eliot Higgins, de oprichter van Bellingcat. Deze masterclass kreeg een half jaar later een vervolg in de vorm van de Coldcase Hackathon, waarbij 100 Osint (Open Source Intelligence) -experts van binnen en buiten de politie aan de slag gingen met coldcases, vermissingen en voortvluchtigen. Vooral het opsporen van voortvluchtigen bleek zich goed te lenen voor publiek-private samenwerking.

Daarom werd op dinsdag 21 januari 2020, op de militaire kazerne in Wezep, een 2de hackathon georganiseerd waarbij de opsporing van voortvluchtigen centraal stond. Dit was een gezamenlijk initiatief van BlueM en het Fugitive Active Search Team Nederland (FASTNL) van de Dienst Landelijke Recherche (DLR). Er werd specifiek gezocht naar voortvluchtige personen die onherroepelijk veroor- deeld zijn en nog minimaal 300 dagen celstraf open hebben staan.

Het doel van de hackathon was om te onderzoeken in hoeverre publiek-private samenwerking bijdraagt aan het rendement van de opsporing. 86 Osint-deskundigen van binnen en buiten de politie beten zich tijdens deze hackathon vast in 85 zaken die door FASTNL werden aangeleverd. Deze manier van samenwerken is te zien als een experiment op het gebied van burgerparticipatie bij de opsporing. Omdat we continu willen leren en verbeteren zijn we heel blij met de betrokkenheid van de Politieacademie. Met trots bieden we u hierbij het volgende rapport aan:

Evaluatie FASTNL Hackathon (Lam & Kop, 2020)

Wij hopen dat het resultaat van de hackathon bijdraagt aan het nog meer betrekken van burgers en private partijen bij de opsporing. De evaluatie laat er geen misverstand over bestaan; met gedegen open bronnen onderzoek kunnen we gesignaleerden traceren en aanhouden. We nodigen u als lezer van harte uit om met ons mee te doen en uw kennis en ervaring met ons te delen.

Tot slot wensen we u veel leesplezier, mocht u belangstelling hebben dan lichten we het rapport en de werkwijze van de hackathon graag verder toe: blue-movement@politie.nl.

Met vriendelijke groet,

Namens FASTNL

&

Namens BlueM

Amsterdam, mei 2020

Inhoud

Inleiding.....	6
Leeswijzer	7
1. De deelnemers	8
1.1 Achtergrond van de deelnemers. Wie waren er?	8
1.2 Hoe hebben deelnemers kennisgenomen van de hackathon?	9
1.3 Wat waren de motieven van deelnemers om deel te nemen aan de FASTNL Hackathon?.....	10
2. De Hackathon als vorm van publiek-private samenwerking	11
2.1 De waarde van het betrekken van burgers en publiek-private partijen	11
2.2 Welke kansen hebben deelnemers gezien of ervaren tijdens de hackathon?.....	11
2.3 Welke knelpunten of dilemma's heeft u gezien of ervaren tijdens de Hackathon?.....	11
2.4 Welke tips of ideeën hebben deelnemers met betrekking tot het inzetten van burgerkennis en -expertise?	13
2.5 Welke tips hebben deelnemers voor het organiseren of het verbeteren van een volgende hackathon?.....	13
3. Evaluatievragen.....	15
3.1 Hoe zou u de selectie van de ingebrachte onderzoeken beoordelen?.....	15
3.2 Hoe zou u de briefing van de ingebrachte onderzoeken beoordelen?	15
3.3 Hoe zou u de startinformatie die u kreeg met betrekking tot de ingebrachte onderzoeken beoordelen?	16
3.4 Hoe zou u het delen van informatie tussen politie, burgers en publiek-private partijen beoordelen?	16
3.5 Hoe zou u de samenwerking tussen politie, burgers en publiek-private partijen beoordelen?	17
3.6 Hoe zou u de coördinatie binnen uw team beoordelen?	17
3.7 Hoe zou u de wijze waarop de hackathon was georganiseerd beoordelen?.....	18
3.8 Wat vond u van de animatie tijdens de hackathon?	18
3.9 Hoe zou u de locatie waar de hackathon gehouden werd beoordelen?.....	19
3.10 Wat vond u van de duur van de hackathon?.....	19
4. Conclusie	20
4.1 Een hackathon, wat levert het op?	20
4.2 Hoe nu verder? Gestructureerd en structureel professionaliseren!	20
Bijlage 1. Evaluatievragenlijst.....	23
Bijlage 2. Intranetartikel FASTNL Hackathon	25

Digitale speurneuzen

Veroordeeld worden voor een strafbaar feit in Nederland, en vervolgens vluchten naar het buitenland om je straf te omzeilen: het komt – grof gezegd – voor velen vaak over als een ‘middelvinger naar het systeem’. Dat zorgt er dan ook voor dat de drive om deze mensen op te sporen groot is. Maar welke rol kunnen OSINT-speurneuzen daarin spelen? Cybervrijwilliger Jona uit Amsterdam legt uit hoe OSINT-speurders boeven vangen.

“Op een zonnige dinsdag verzamelden tientallen OSINT-speurders zich op een militaire kazerne in Zwolle. Allen met een gezamenlijk doel: het digitaal opsporen van voortvluchtige criminelen. Al snel splitsen de groepen zich weer op in subgroepen van twee á drie collega's die een zaak op zich nemen. Samen met collega Roel (eenheid Oost-Nederland) bekijk ik de zaak van de voortvluchtige Anton ‘Tony’ R., een oud bewoner van een berucht woonwagenkamp in de Eenheid Oost-Brabant. ‘Tony’ wordt gezocht voor een zware mishandeling en enkele druggerelateerde feiten, waaronder witwassen.

Vaak levert het simpelweg googelen van de naam van een subject niet veel relevant op; hun eigen digitale sporen weten criminelen vaak vrij goed te verbergen. In dit geval lijkt het er in eerste instantie echter op dat we onze man binnen 20 seconden hebben: het bovenste resultaat is een inschrijving van een bedrijf in de Kruispuntbank van Ondernemingen, een Belgische variant van de Kamer van Koophandel. Met een adres in Nederland! Verbaasd kijken Roel en ik elkaar aan; zo makkelijk kan het toch niet zijn?

Helaas blijkt het oude gezegde waar: als iets te mooi lijkt om waar te zijn, is dat het waarschijnlijk ook. Het adres dat we vinden blijkt het al eerder bekende adres te zijn op het woonwagenkamp waar R. in het verleden woonachtig was.

Enigszins beteuterd vervolgen Roel en ik onze zoektocht. Ditmaal richten we ons op de directe omgeving van ons subject. Want als je de omgeving van je subject vindt, vind je je subject zelf vaak ook. Een gouden regel in OSINT-werk is niet voor niets: oma's plaatsen altijd een foto van hun kleinzoon op hun Facebookpagina.

Al snel werpt onze nieuwe tactiek zijn vruchten af. En inderdaad: het begint allemaal bij de oma die een foto plaatst van haar kleinzoon – de zoon van ons subject. Ook brengt de Facebookpagina van oma ons tot de dochter van ons subject. Daarnaast valt ons een Facebookpagina op waarvan de naam een afkorting van één of meerdere andere namen lijkt te zijn. Op dit account is opnieuw de zoon van ons subject zichtbaar, en de vrouw waarvan hij gescheiden zou zijn. Dan snappen we de afkorting opeens: het zijn de eerste letters van de naam van ons subject, zijn vrouw en zijn zoon. Dat de voortvluchtige niet al te snugger is blijkt maar weer: in de URL staan de namen volledig uitgeschreven, waaronder de naam van ons subject.

De volgende uitdaging: het account lokaliseren.

Na een tijd naar dezelfde Facebookpagina's staren op zoek naar het kleinste detail om de zaak verder te helpen beginnen Roel en ik de moed te verliezen. We hebben wat kleine aanwijzingen gevonden naar een mogelijke regio in Zuid-Frankrijk, maar veel verder dan dat komen we niet. Dan besluit ik het over een andere boeg te gooien en te kijken of de zoon Instagram heeft.

Dat blijkt hij te hebben; hij is zelfs erg actief. De foto's bekijken valt het me op dat op meerdere foto's dezelfde zwarte Porsche Macan op de achtergrond staat. Met die zwarte Porsche in mijn achterhoofd klik ik verder door de vele vakantiefoto's, tot ik op een foto van een crossmotor bij een tankstation stuit. Op de achtergrond: een zwarte Porsche die aan het tanken is, met daarnaast een man die volledig aan het signalement van ons subject voldoet.

Maar waar is deze foto genomen? Google leert ons dat er in de regio die wij eerder gevonden hadden acht tankstations van deze keten zijn. Op de foto is te zien dat dit tankstation in de buurt van water ligt; op Google Maps klik ik op goed geluk op een tankstation aan het water. En ja hoor: ik sta precies op de plek waar de zoon van ons subject de foto heeft genomen.

Nu hebben we ons subject op beeld in een bepaalde regio in Zuid-Frankrijk, maar weten we nog niet waar hij woont. Zouden we dat ook nog kunnen achterhalen?

Roel en ik hebben inmiddels de smaak te pakken en bekijken de zoon van ons subject nog eens verder. Zo komen we een foto tegen van het voltallige gezin tijdens een dorpsfeest in Frankrijk. Nog interessanter echter is een Instagrampost van de zoon van ons subject. Hij tagt daarbij een locatie – een golf & country club – die ook in andere foto's naar voren kwam.

Verder onderzoek naar deze golf & country club leert ons dat alle familieleden van ons subject de Facebookpagina van deze club liken. Tevens plaatst deze club Nederlandstalige advertenties op verschillende sociale media, wat op zijn minst opvallend is voor een locatie aan de Franse Zuidkust.

Wanneer we verschillende satellietbeelden van deze locatie met elkaar vergelijken zien we tevens dat er telkens dezelfde zwarte auto op de parkeerplaats staat, waarvan de contouren overeenkomen met de contouren van de eerder waargenomen zwarte Porsche waar ons subject in reed.

Vervolgens bekijken we de locatie in 3D op Google Earth. Op mijn rechterscherm heb ik de foto's staan die het gezin van het subject op sociale media hebben geplaatst, op mijn linkerscherm vlieg ik – digitaal – steeds in een andere hoek over het terrein. Langzaam begint de puzzel compleet te raken: foto voor foto kan ik op de meter precies op de kaart plaatsen. Door over de kaart lijnen te trekken en deze te vergelijken met lijnen in foto's vind ik even verderop zelfs het crossveldje waar de zoon naar 'verbannen' wordt om met zijn crossmotor te oefenen.

Op satellietbeelden zijn de bandensporen zichtbaar. “

N.B. Vanwege de privacy van de betrokkenen en het opsporingsbelang zijn namen, feiten en locaties gefingeerd.

FAST_{NL}

JOIN THE HUNT

HACKATHON 2020

BLUE **ovement**

Inleiding

Dinsdag 21 januari 2020 vond op de militaire kazerne in Wezep de FASTNL Hackathon plaats. Het doel van het evenement was het opsporen van voortvluchtige criminelen. Tijdens deze dag werd er specifiek gezocht naar personen die onherroepelijk veroordeeld zijn en nog 300 dagen celstraf of langer moeten voldoen, maar nog niet zijn aangehouden. 86 Osint-deskundigen van binnen en buiten de politie beten zich op de hackathon vast in 85 zaken die door het Fugitive Active Search Team Nederland (FASTNL) van de Dienst Landelijke Recherche (DLR) werden aangeleverd.

De directe aanleiding voor dit evenement was de Coldcase Hackathon die een half jaar eerder op de marinebasis in Amsterdam werd gehouden. De Coldcase Hackathon was de eerste door de politie georganiseerde hackathon gericht op 'echte' opsporingsonderzoeken. Tijdens deze innovatieve bijeenkomst werkten burgers, publiek-private partijen en politie samen aan verschillende coldcases, vermissingszaken en opsporingsonderzoeken gericht op voortvluchtigen. Uit de evaluatie bleek dat de Coldcase Hackathon door zowel de deelnemers als teamleiders vanuit de politie zeer waardevol werd bevonden. Deelnemers waren uitermate positief over de wijze waarop werd samengewerkt, het leren van andere experts en het versterken van het professionele netwerk.

Terugkijkend bleken inhoudelijk de zaken die door een teamleider van FASTNL werden ingebracht, en waren gericht op het traceren van voortvluchtigen, het meest vruchtbaar. Een aantal factoren maakt dat met name deze opsporingsonderzoeken zich zeer goed lenen voor Osint-onderzoek, waarbij ook de hulp van burgers en publiek-private partijen kan worden ingezet. Ten eerste gaat het vaak om relatief recente zaken. Hierdoor is de kans op internetsporen waarschijnlijker dan bij bijvoorbeeld een coldcase van een aantal jaren terug, toen internet nog in mindere mate een rol speelde in het dagelijks leven. Ten tweede zijn de FASTNL-zaken gericht op het traceren van specifieke personen. De uiteindelijke onderzoeksvraag is altijd 'waar bevindt zich deze persoon?' Door deze specifieke focus ontstaan of zijn er vaak al concrete online-aanknopingspunten. Te denken valt bijvoorbeeld aan social mediaberichten die de gezochte persoon zelf heeft geplaatst. Maar ook aanwijzingen die op internet zijn achtergelaten door zijn of haar directe omgeving, zoals vrienden of familie. Ten derde betreft het bij de FASTNL-zaken personen die onherroepelijk zijn veroordeeld en waarbij traditionele opsporingsmethoden vaak nog geen resultaat hebben opgeleverd. Omdat het strafproces in principe niet meer geschaad kan worden is het hierdoor makkelijker om informatie te delen met partijen buiten de politie, zoals burgers of publiek-private partijen.

Het succes van de Coldcase Hackathon en de waargenomen kansen met betrekking tot het opsporen van voortvluchtigen hebben ertoe geleid dat door BlueM en FASTNL werd besloten om een nieuwe hackathon te organiseren die zich volledig richtte op FASTNL-zaken. Gedurende twee weken werd door FASTNL de beschikbare tijd bijna volledig geïnvesteerd in het inhoudelijk voorbereiden van 85 actuele zaken, die vervolgens tijdens de hackathon aan de deelnemers werden voorgelegd.

Om het delen van gegevens juridisch mogelijk te maken werd door de dienstleiding van de DLR onder een aantal strikte voorwaarden, waaronder een ondertekende geheimhoudingsverklaring, autorisatie verleend om ten behoeve de hackathon informatie te delen op basis van artikel 6, lid 4 Wpg.

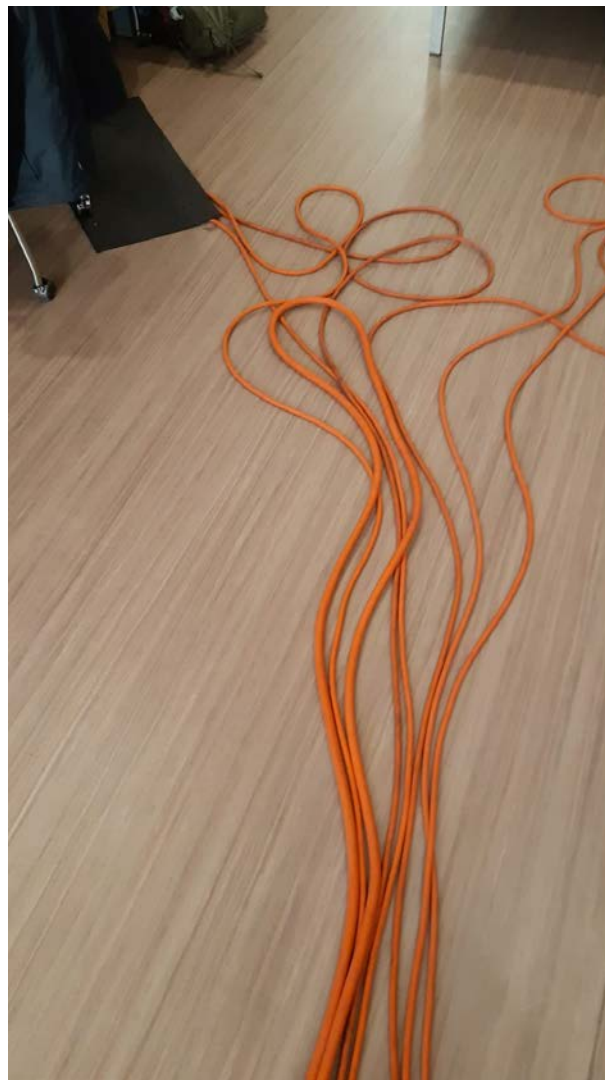
Leeswijzer

Deze evaluatie is tot stand gekomen op basis van een online vragenlijst die de dag na de hackathon onder 103 aanwezigen is uitgezet: 86 Osint-experts en 17 medewerkers van FASTNL. Deelnemers ontvingen een mail met daarin een link waarmee zij de vragenlijst konden benaderen. In totaal hebben 64 respondenten (62%) de vragenlijst volledig ingevuld. De vragenlijst bestond uit 24 vragen, waarvan zes open vragen. De overige 18 vragen bestonden uit meerkeuzeopties of een 5-punts Likertschaal. De volledige vragenlijst is opgenomen in bijlage 1.

De eerste drie paragrafen van deze evaluatie geven aan de hand van enkele persoonlijke vragen inzicht in de deelnemers aan de hackathon: de achtergrond van de respondenten (1.1), de motieven om deel te nemen (1.2) en de wijze waarop respondenten kennis hebben genomen van de hackathon (1.3).

In een vijftal daaropvolgende paragrafen wordt op basis van open vragen een beeld geschetst van hoe de respondenten de hackathon als vorm van publiek-private samenwerking in de opsporing hebben ervaren: de waarde van het betrekken van burgers (2.1), de kansen (2.2), de knelpunten (2.3), tips om burgerexpertise te betrekken (2.4) en verbeterpunten voor een volgende hackathon (2.5).

Paragrafen 3.1 tot 3.10 geven vervolgens de antwoorden van de respondenten weer met betrekking tot een aantal concrete evaluatiepunten, zoals de geselecteerde zaken (3.1) en de samenwerking binnen de teams (3.5). De evaluatie eindigt in paragraaf 4 met een conclusie gebaseerd op voorgaande bevindingen.

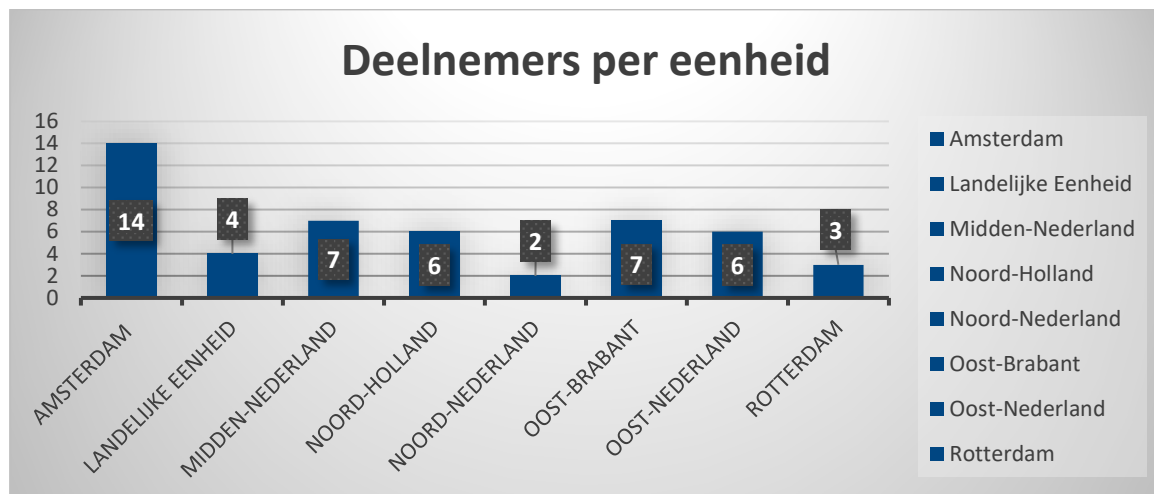

1. De deelnemers

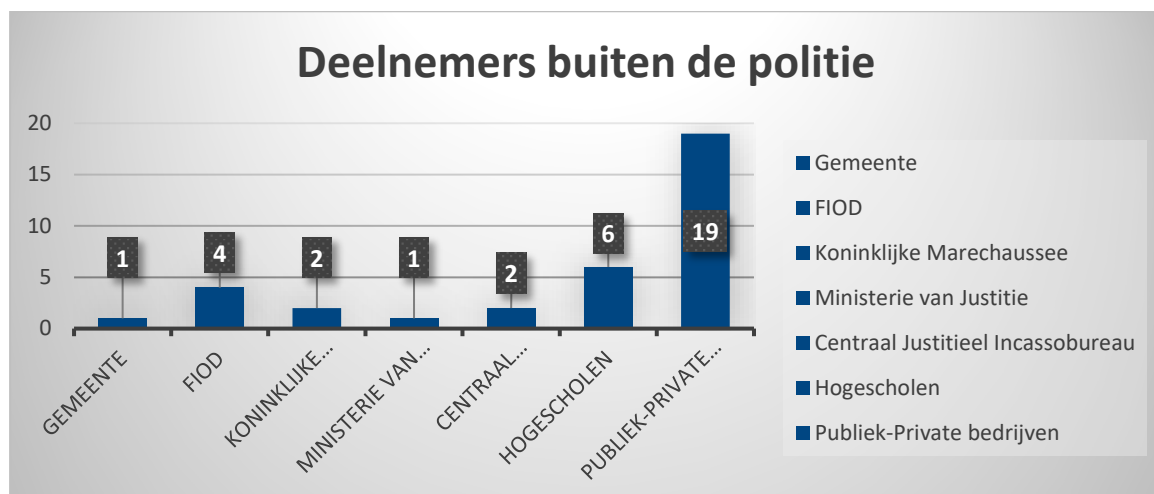
De volgende drie paragrafen geven inzicht in de Osint-experts die deelnamen aan de hackathon. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de achtergrond van de deelnemers, de wijze waarop zij kennis hebben genomen van dit initiatief en hun motieven om deel te nemen.

1.1 Achtergrond van de deelnemers. Wie waren er?

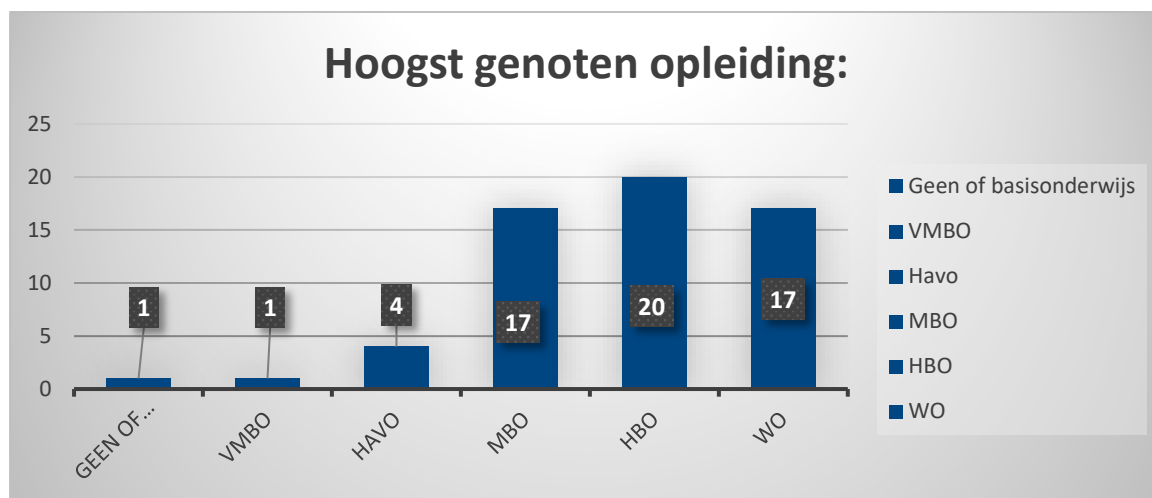
In totaal namen 86 Osint-experts verspreid over acht teams deel aan de hackathon. Van deze deelnemers waren 49 personen (57%) afkomstig vanuit de politie. Acht van de 11 eenheden werden door deze deskundigen vertegenwoordigd. Daarnaast was er een aanwezige van de Korpsstaf en was er een persoon van het Politiedienstencentrum (PDC) aanwezig. Tot slot waren er twee buitenlandse politiedeelnemers vanuit de politie Antwerpen.

Een belangrijk onderdeel van de hackathon was het optimaal gebruik maken van publiek-private samenwerking ten behoeve van het opsporen van voortvluchtigen. Een aanzienlijk aandeel van de geselecteerde deelnemers was om die reden niet afkomstig vanuit de politie, maar bestond uit vooraf geselecteerde burgers en private partijen. In totaal namen er 37 personen (43%) zonder politieachtergrond deel. Tien personen (12%) waren werkzaam bij verschillende onderdelen van de overheid, niet zijnde de politie: gemeente (één persoon), FIOD/FACT (vier personen), Koninklijke Marechaussee (twee personen), Ministerie van Justitie (één persoon) en het Centraal Justitieel Incassobureau (2 personen). Zes personen (7%) waren afkomstig van een Hogeschool. De overige 19 deelnemers (22%) waren werkzaam in de publiek-private sector, waarvan KPN het sterkst vertegenwoordigd was (zeven personen, 11%).

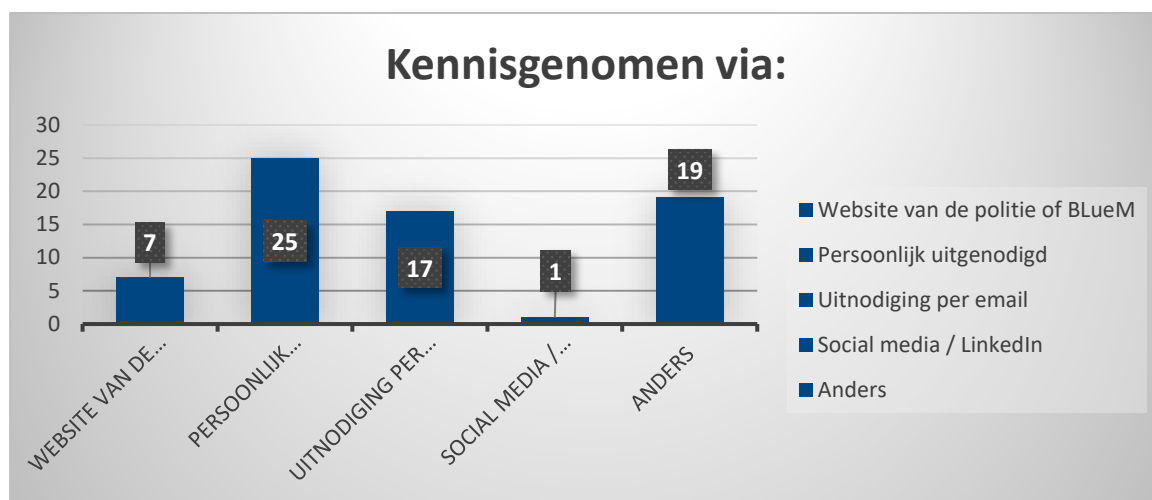

Tijdens de hackathon waren er deelnemers van allerlei verschillende leeftijden: de jongste respondent was 18 jaar, de oudste respondent was 62 jaar. De gemiddelde leeftijd onder de respondenten (N=63) was 40,32 jaar. Zowel mannen als vrouwen namen deel aan de hackathon: ongeveer een kwart van de respondenten was vrouw (17 personen, 27%). De overige 45 respondenten waren man (70%). Twee personen (3%) gaven aan geen antwoord te willen geven op deze vraag.

Nagenoeg alle respondenten gaven aan een voortgezette opleiding te hebben gevolgd. De meeste respondenten hebben een Hbo-opleiding doorlopen (20 personen, 33%). Het aantal respondenten met een MBO- of WO-opleiding was exact gelijk: beiden 17 personen (28%). De overige zes respondenten (10%) gaven aan geen voortgezet onderwijs te hebben gevolgd en alleen basis- of middelbaar onderwijs te hebben afgerond.

1.2 Hoe hebben deelnemers kennisgenomen van de hackathon?

Iets meer dan een derde van de respondenten (25 personen, 36%) gaf aan persoonlijk te zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de hackathon. Een kwart (17 personen, 25%) heeft een uitnodiging per email ontvangen. Bij een minderheid van de respondenten is de hackathon via internet (7 personen, 10%) of via social media (1 persoon, 1%) onder de aandacht gekomen. Iets meer dan een kwart van de respondenten (19 personen, 28%) heeft op een andere wijze kennis genomen van hackathon. Bij het merendeel van deze groep deelnemers betrof het een uitnodiging via een collega die zichzelf had aangemeld of was uitgenodigd.

1.3 Wat waren de motieven van deelnemers om deel te nemen aan de FASTNL Hackathon?

Tijdens de evaluatie kregen respondenten door middel van een open vraag de gelegenheid om hun motivatie om deel te nemen toe te lichten. Hieruit komen vier hoofdmotieven naar voren: het willen leren en uitwisselen van kennis, om te netwerken, het hebben van een leuke ervaring en het bijdragen aan een opsporingsonderzoek.

Leren en het uitwisselen van kennis en ervaringen

Het voornaamste motief dat uit de evaluatie naar voren komt, is dat de hackathon voor veel deelnemers een gelegenheid is om met gelijkgestemden en andere Osint-experts kennis en ervaring uit te wisselen. Ook biedt de hackathon de kans om praktisch ervaring op te doen of vaardigheden bij te houden op het gebied van Osint-onderzoek. Uit de reacties van respondenten blijkt een duidelijke behoefte om onderling nieuwe technieken, tools en opsporingsmethoden met elkaar te delen. Veelal om zelf te leren, maar ook het willen delen van de eigen kennis met anderen wordt door deelnemers hierbij als drijfveer genoemd.

Netwerken en nieuwe contacten op doen

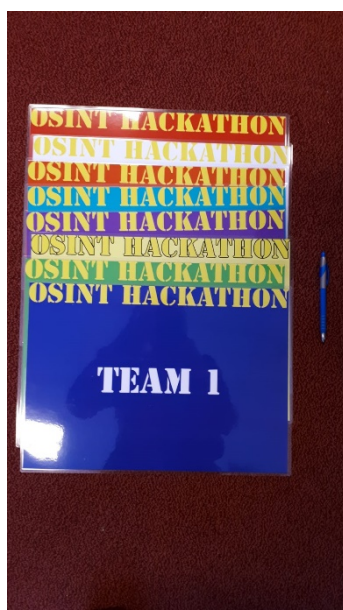
De hackathon bood niet alleen de gelegenheid om inhoudelijk met Osint-bezigt te zijn, maar ook het netwerk te vergroten door nieuwe, interessante mensen te ontmoeten of om oude sociale contacten opnieuw aan te halen. Voor veel deelnemers was dit sociale en netwerkaspect een van de hoofdredenen om aan het evenement deel te nemen. Wanneer hier door de taakgerichte focus van teamleiders geen of weinig ruimte voor was, werd dit door de deelnemers gemist.

Leuke ervaring en 'een keer wat anders doen'

Uit de evaluatie blijkt dat veel deelnemers de hackathon als een leuke, interessante ervaring zagen. Voor sommige deelnemers was de hackathon een kans om eens iets anders te doen, of om kennis te maken met het politiewerk. Uit enkele reacties blijkt ook dat het jagen op boeven samen met anderen als leuk en spannend werd gezien.

Bijdragen aan een opsporingsonderzoek

Hoewel de eigen ervaring en inhoudelijke verrijking duidelijke motieven waren, speelden niet alleen persoonlijke belangen een rol bij de beslissing om mee te doen aan de hackathon. De evaluatie laat zien dat veel respondenten graag bij wilden dragen aan een opsporingsonderzoek en hier hun eigen ervaring en expertise voor ter beschikking wilden stellen. Enkele respondenten verduidelijkten dit door aan te vullen dat ze 'iets zinvol' wilden doen of een maatschappelijke bijdrage leveren.

2. De Hackathon als vorm van publiek-private samenwerking

In de komende vijf paragrafen staat de hackathon als vorm van publiek-private samenwerking binnen de opsporing centraal. Op basis van de antwoorden op open vragen wordt toegelicht welke waarde deelnemers zien in het betrekken van burgers en publiek-private partijen en de kansen en dilemma's die deze samenwerking met zich meebrengt. De laatste paragrafen gaan in op de tips die deelnemers inbrachten met betrekking tot het inzetten van burgers in de opsporing en het organiseren van volgende hackathons.

2.1 De waarde van het betrekken van burgers en publiek-private partijen

Aan deelnemers is in de evaluatie de vraag voorgelegd wat de waarde is van het betrekken van burgers en publiek-private partijen bij opsporingsonderzoeken. Hoewel respondenten het op veel verschillende manieren verwoordden, is het antwoord op deze vraag eenduidig. Het betrekken van bedrijven en personen van buiten de politieorganisatie biedt een andere manier om opsporingsonderzoeken aan te pakken. Veel respondenten noemen dit 'een andere kijk' of 'een frisse blik'. Een aantal deelnemers benoemt specifiek het benutten van andere tools, andere vaardigheden of 'skills' en andere werkwijzen. Maar ook andere informatiebronnen of systemen worden soms genoemd. Enkele deelnemers benadrukken de kracht van het combineren van informatie en werkwijzen van binnen en buiten de politie. Hoe respondenten het ook verwoordden, de grote gemene deler in de waargenomen waarde van burgers en publiek-private-partijen door de respondenten zit besloten in het woord 'anders'.

2.2 Welke kansen hebben deelnemers gezien of ervaren tijdens de hackathon?

De kansen die door deelnemers werden gezien of ervaren komen grotendeels overeen met de twee belangrijkste motieven om deel te nemen, namelijk het kunnen netwerken met mensen van binnen en buiten de politie en het delen van kennis en ervaring. Vanuit dat perspectief kan ook worden geconcludeerd dat de hackathon aan de behoefte en verwachtingen van de respondenten heeft voldaan. Als derde grote kans wordt de kracht van samenwerking genoemd. In de woorden van een deelnemer: *'Volgens mij heeft de hackathon aangetoond wat je met de kracht van een groep teweeg kan brengen. Zeker voor herhaling vatbaar!'* Hierbij gaat het niet alleen om het met meerdere personen vastbijten in een casus, maar ook om de kracht van samenwerking tussen verschillende partijen. Een andere respondent concludeert: *'De kansen lagen natuurlijk in de goede samenwerking tussen politie/justitie/burgers. Er kan veel meer als je fysiek samen aan één tafel zit. Mooi ook om het fanatisme bij de meewerkende burgers te zien. Iedereen ging tot het uiterste om de boeven te vangen. Het onderscheid politie burger was na de tweede casus verdwenen. Fantastisch.'*

2.3 Welke knelpunten of dilemma's heeft u gezien of ervaren tijdens de Hackathon?

Uit de evaluatie blijkt dat de respondenten tijdens de hackathon een aantal knelpunten of dilemma's hebben ervaren. De belangrijkste knelpunten hebben betrekking op een zestal thema's: de internetverbinding, de groepsgrootte, de informatieoverdracht, de competenties van aanwezigen, de coördinatie en een waargenomen informatieachterstand.

Internetverbinding

Het knelpunt dat in de evaluatie het meest werd genoemd, is de slechte internetverbinding ter plaatse. Respondenten geven aan de wifi-verbinding op de kazerne waar de hackathon gehouden werd niet toereikend was, maar ook dat het bereik van de 4g-verbinding matig was. Toegang tot internet is echter essentieel voor het doen van Osint-onderzoek. Een bijkomstig effect van de slechte verbinding was dat in sommige gevallen deelnemers niet aan tafel bij hun eigen groep konden werken, maar op de gang moesten gaan staan. Dit had onder andere tot gevolg dat zij niet alle informatie meekregen die binnen de groep werd gedeeld. Het gebrek aan digitale verbinding had daarmee een effect op de sociale verbinding en ging ten koste van het groepsproces en de kracht van de samenwerking.

Groepsgrootte

Tijdens de hackathon werd in diverse teams geconstateerd dat de samenwerking werd belemmerd door de grootte van de groepen. Het aantal mensen aan tafel bleek te groot om overzicht te houden, informatie te delen, af te stemmen en samen aan een taak te werken. Een aantal teamleiders intervenieerde door de groepen van ongeveer 10 tot 15 personen op te delen in subgroepen van twee tot vier personen. Deze subgroepen werkten vervolgens aan eigen zaken of taken. Ook uit de evaluatie bleek dat de grootte van de groepen door een behoorlijk aantal deelnemers als knelpunt werd ervaren. Voor zover zij dit verder specificeerden werd door respondenten aangegeven dat het wenselijk is om met maximaal vier personen aan een zaak te werken. Verder werd door meerdere respondenten de suggestie gedaan om aan ronde tafels te werken, om zo de samenwerking te bevorderen.

Informatieoverdracht

Een knelpunt waar deelnemers mee te maken kregen nadat zij waren begonnen met zoeken, was dat er geen snelle en makkelijke manier was om de gevonden informatie te delen met de teamleiders. Naar aanleiding van de evaluatie van de Coldcase Hackathon was er nu aan ieder team een persoon van BlueM toegevoegd die verantwoordelijk was voor het vastleggen van de bevindingen. In de praktijk werd hier binnen de verschillende teams op diverse wijze invulling aan gegeven, bijvoorbeeld door de informatie rechtstreeks te mailen aan de teamleiders of over te dragen op een usb-stick. Wat door respondenten werd gemist, was een centrale digitale omgeving waarin resultaten vastgelegd en gedeeld konden worden. Verder werd door enkele respondenten aangegeven dat het onhandig werkte om startinformatie in de vorm van een papieren dossier aan te leveren, waarna deze weer overgetypt moest worden om vervolgens online te kunnen zoeken. Een digitaal dossier zou volgens deze deelnemers de voorkeur hebben.

Competenties van aanwezigen

Uit de evaluatie blijkt dat respondenten meer aandacht wilden voor de individuele competenties van de deelnemers. Hierbij gaat het feitelijk om drie aspecten: het startniveau, inzicht in elkaars competenties en meer gebruik maken van de aanwezige expertise. Ten eerste wordt door sommige respondenten aangegeven dat het niveau van de deelnemers met betrekking tot Osint-onderzoek behoorlijk uiteen liep. Er waren deelnemers met veel Osint-ervaring, maar ook deelnemers met relatief weinig kennis en ervaring. Hier zou bij het selecteren van deelnemers een betere inschatting van gemaakt kunnen worden. Ten tweede geven respondenten aan dat zij meer inzicht zouden willen hebben in de kennis, vaardigheden en expertise van de andere deelnemers. Nu werden teamleden vooraf via de mail aan elkaar geïntroduceerd en vond er op de dag een korte voorstelronde plaats, maar uit de evaluatie blijkt dat dit in ieder geval voor een deel van de deelnemers niet voldoende was om daadwerkelijk een beeld van elkaar te vormen. In het verlengde hiervan werd tot slot door respondenten aangegeven dat er beter gebruik gemaakt had kunnen worden van de aanwezige competenties door zaken en taken beter te matchen met individuele expertise. Een respondent concludeert: *'Het specialisme van bepaalde deelnemers werd niet genoeg onderkend, waardoor een ieder breed ging en we nergens diepte kregen'*.

Coördinatie

Diverse respondenten gaven in de evaluatie aan dat zij coördinatie en structuur in het (groeps)proces misten. Er bleek een behoefte om meer aandacht te hebben voor de rolverdeling tijdens het zoeken en meer overleg met betrekking tot welke methoden en technieken ingezet konden worden. Enkel deelnemers kwamen achteraf tot de conclusie dat de teamleden vooral individualistisch bezig waren geweest en dat er hierdoor onder andere dubbel werk is gedaan. De teamleiders van FASTNL waren inhoudelijk goed op de hoogte van de aangeleverde zaken, maar waren geen Osint-experts en konden daardoor geen sturing aan het proces geven. De antwoorden van respondenten wijzen op de noodzaak van het aanstellen van een projectleider of onderzoeksleider met betrekking tot specifiek het Osint-werkproces.

Informatieachterstand

Een laatste knelpunt heeft betrekking op een gebrek aan startinformatie die deelnemers van buiten de politie ervaren. Sommige respondenten gaven aan dat zij graag vooraf meer informatie hadden willen hebben, maar ook dat zij een specifieke informatieachterstand ervaren ten opzichte van de politie en de informatie die deze medewerkers in hun eigen systemen ter beschikking hadden. Een respondent van buiten de politie geeft aan: *'Een knelpunt in mijn ogen was dat de mensen die voor de politie werken in de database van de politie konden. Hier staat meer informatie in dan de informatie die ik kreeg en daardoor wordt het al lastiger om met dingen te komen, omdat je eigenlijk al achter loopt. Dit zorgt wel voor een oneerlijk effect en maakt het lastiger om nog bij te springen als OSINT-onderzoeker.'*

2.4 Welke tips of ideeën hebben deelnemers met betrekking tot het inzetten van burgerkennis en -expertise?

Binnen de evaluatie kregen de deelnemers de gelegenheid om hun tips en ideeën in te brengen met betrekking tot het inzetten van burgerexpertise binnen opsporingsonderzoeken. Hoewel veel respondenten hier één of meerdere tips hebben aangedragen, leverde dit geen eenduidig beeld op.

De meest voorkomende tip, gegeven door ongeveer een kwart van de respondenten, was om vooral door te gaan met het organiseren van hackathons. Een andere tip die meermalen werd gegeven was om te kijken of er binnen opsporingsonderzoeken deeltaken of vormen van (voor)onderzoek zijn aan te wijzen die onder burgers kunnen worden uitgezet. Een respondent verwijst in dit opzicht naar de werkwijze van Bellingcat:

'Een idee is dat we kunnen kijken naar het Bellingcat-initiatief. Dat we kleine puzzel stukken geven aan de burgers/publiek-private partijen zodat we [politie] niet alles hoeven weg te geven. En dan kijken wat voor informatie daaruit komt'.

Deze werkwijze zou de vorm kunnen krijgen van een online challenge of Osint crowd sourceomgeving. Om problemen met betrekking tot het delen van informatie te ondervangen wordt door enkele deelnemers gesuggereerd om burgers te betrekken in de vorm van gescreende (cyber)vrijwilligers of Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) en een aantal uur mee te werken in een Osint-onderzoek. Een tweede suggestie was om vragen uit te zetten binnen de eigen (politie)organisatie, zodat er meer gebruik gemaakt kan worden van de interne kennis en expertise.

2.5 Welke tips hebben deelnemers voor het organiseren of het verbeteren van een volgende hackathon?

Desgevraagd droegen respondenten verschillende tips en suggesties ter verbetering aan. De belangrijkste verbeterpunten komen overeen met de knelpunten die eerder zijn toegelicht, namelijk:

- zorg voor een goede internetverbinding,
- besteed meer aandacht aan structuur en coördinatie in de werkwijze,
- werk met kleine(re) groepen,
- zorg voor een omgeving waarin informatie met elkaar en de teamleiders gedeeld kan worden, en
- maak individuele competenties inzichtelijk, zodat taken en kwaliteiten goed op elkaar afgestemd kunnen worden.

Aanvullende tips die door respondenten gegeven werden zijn vooral praktisch van aard:

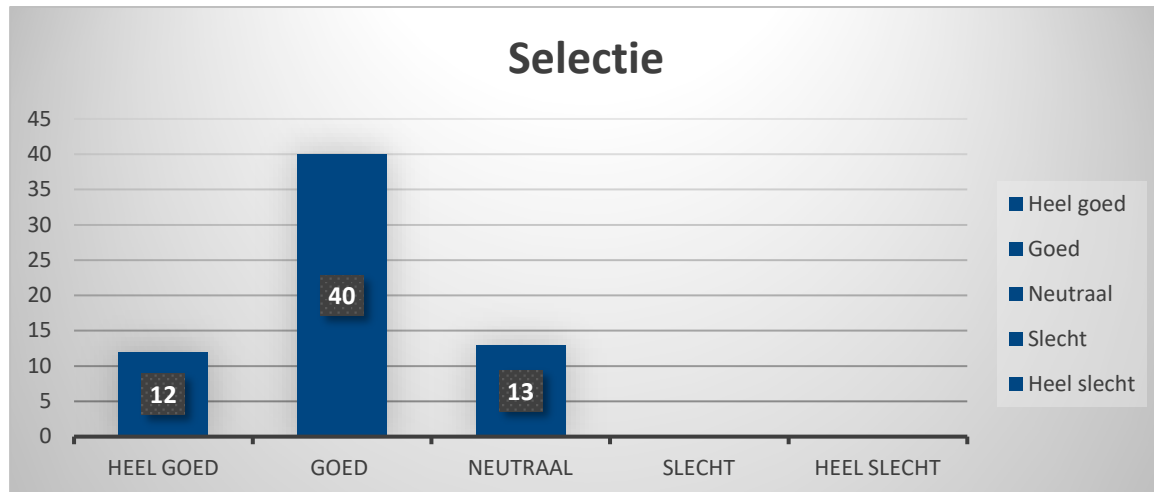
- zorg voor voldoende stroompunten,
- maak gebruik van ronde tafels,
- zorg voor afgesloten ruimtes,
- kies een centrale locatie,
- zorg voor een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer,
- houd rekening met reistijd van deelnemers in combinatie met de duur van het evenement, en
- maak voortdurend een bewuste afweging met betrekking tot de tijd die aan een zaak wordt gewerkt: niet te lang doorgaan als deze niets meer oplevert, maar ook niet te snel opgeven wanneer deze niet direct iets oplevert.

3. Evaluatievragen

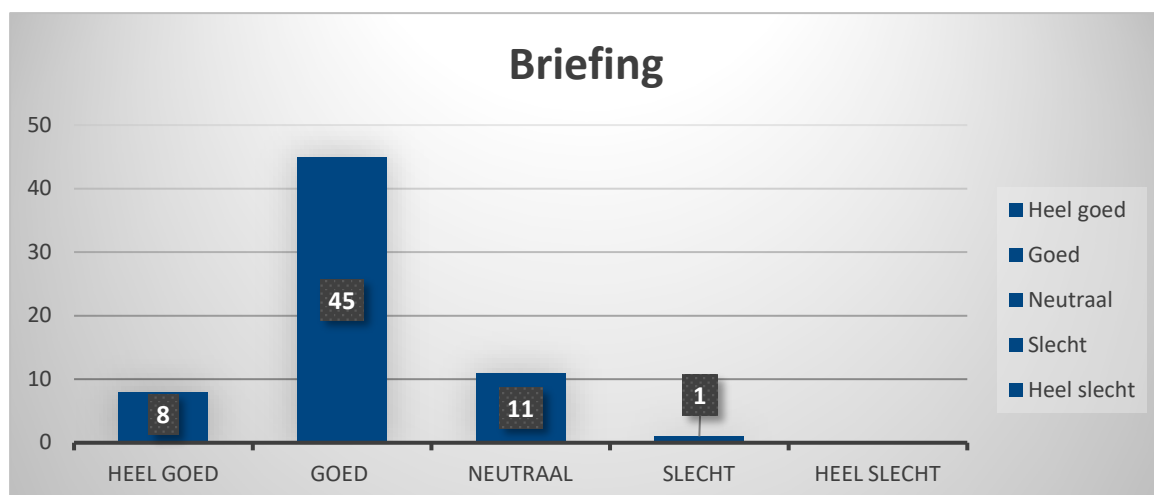
Ter evaluatie van de hackathon zijn aan de deelnemers tien gesloten vragen voorgelegd. De eerste drie paragrafen hebben (inhoudelijk) betrekking op de ingebrachte onderzoeken. De drie daaropvolgende vragen zijn gericht op de werkwijze van de gelegenheidsteams. De laatste vier vragen hebben betrekking op praktische organisatorische aspecten van de hackathon.

3.1 Hoe zou u de selectie van de ingebrachte onderzoeken beoordelen?

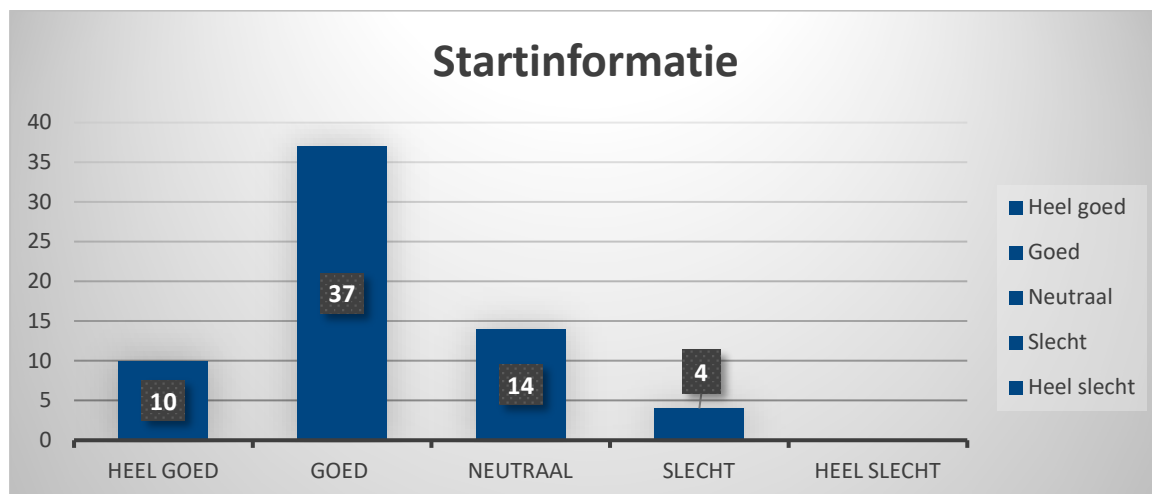
Tijdens de hackathon zijn uiteindelijk 85 zaken door medewerkers van FASTNL ingebracht. 40 respondenten (62%) beoordeelde de keuze voor de ingebrachte zaken als goed. 12 personen (18%) was van mening dat de selectie zeer goed was. 13 deelnemers (20%) stond neutraal tegenover de geselecteerde zaken. Er waren geen negatieve beoordelingen met betrekking tot de ingebrachte onderzoeken.

3.2 Hoe zou u de briefing van de ingebrachte onderzoeken beoordelen?

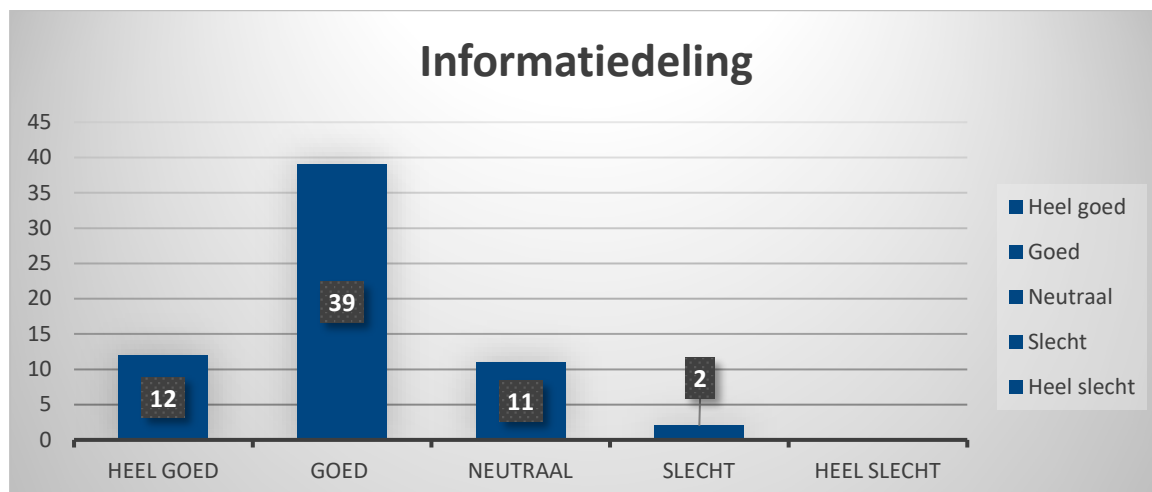
Voordat een team met een zaak van start ging, werden de deelnemers inhoudelijk gebriefd door medewerkers van FASTNL. In totaal waren 53 (82%) respondenten positief over de wijze waarop deze onderzoeken werden geïntroduceerd. 45 (69%) vond de briefing goed en acht personen (12%) beoordeelden deze als heel goed. 11 respondenten (17%) antwoordden neutraal. Eén persoon (2%) was van mening dat de briefing slecht was. Geen van de respondenten beoordeelde de briefing als heel slecht.

3.3 Hoe zou u de startinformatie die u kreeg met betrekking tot de ingebrachte onderzoeken beoordelen?

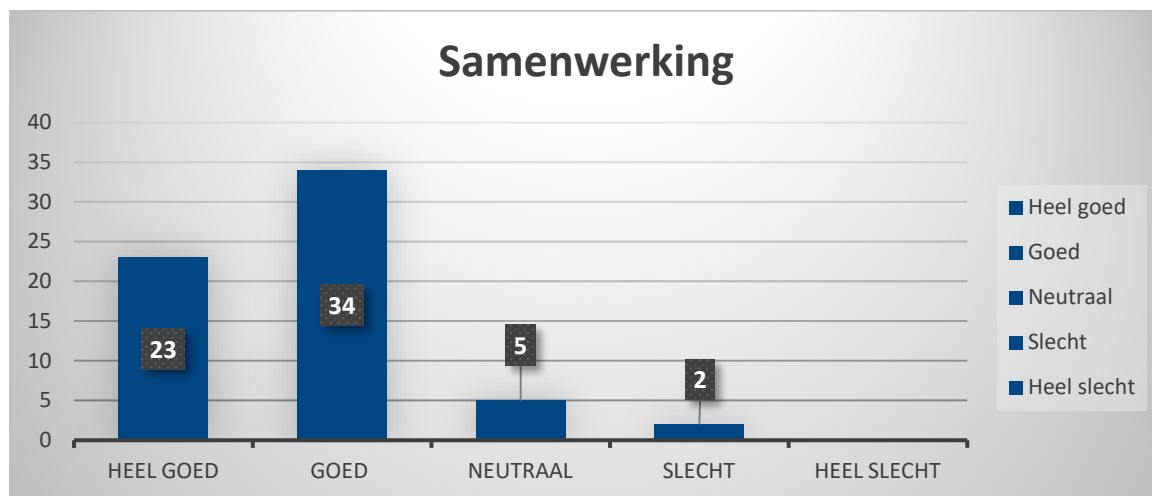
Om de deelnemers inhoudelijk een vertrekpunt te geven, waren door medewerkers van FASTNL dossiers met startinformatie voorbereid. Het merendeel van de respondenten (47 personen, 72%) was positief over de aangeleverde startinformatie. Hiervan vonden 37 personen (57%) deze goed en 10 personen (15%) deze heel goed. Ongeveer een kwart (14 personen, 22%) antwoordde neutraal. Een minderheid van vier deelnemers (6%) vond de startinformatie slecht. Geen van de respondenten beoordeelde de startinformatie als heel slecht.

3.4 Hoe zou u het delen van informatie tussen politie, burgers en publiek-private partijen beoordelen?

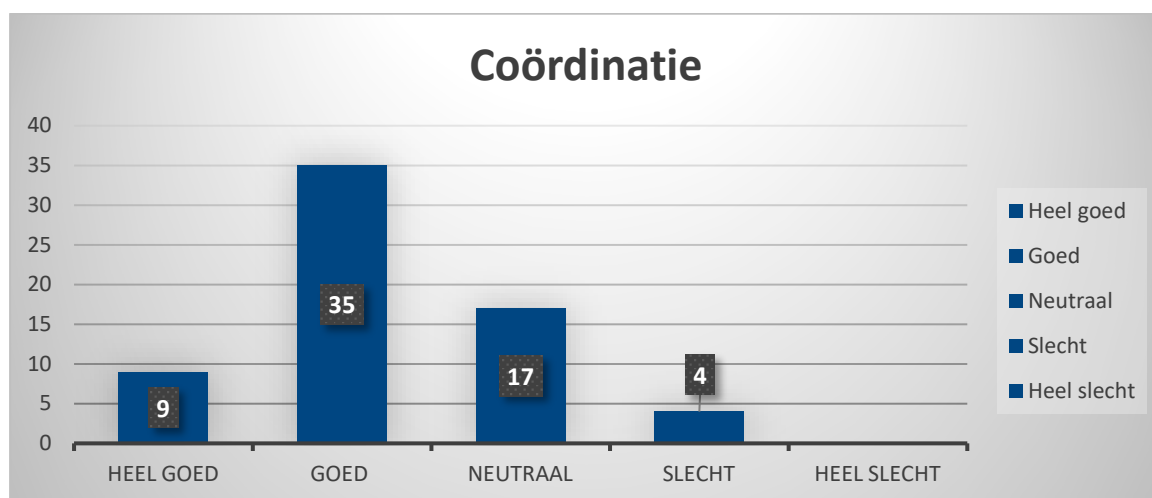
Uit de evaluatie blijkt dat 51 personen (80%) tevreden was over het delen van informatie tussen de vertegenwoordigde partijen. 39 respondenten (61%) gaf aan de informatiedeling als goed te beoordelen, 12 (19%) respondenten beoordeelden deze als heel goed. 11 deelnemers (17%) antwoordden neutraal en een minderheid van twee personen (3%) was van mening dat de informatiedeling slecht was. Geen van de respondenten beoordeelde startinformatie als heel slecht.

3.5 Hoe zou u de samenwerking tussen politie, burgers en publiek-private partijen beoordelen?

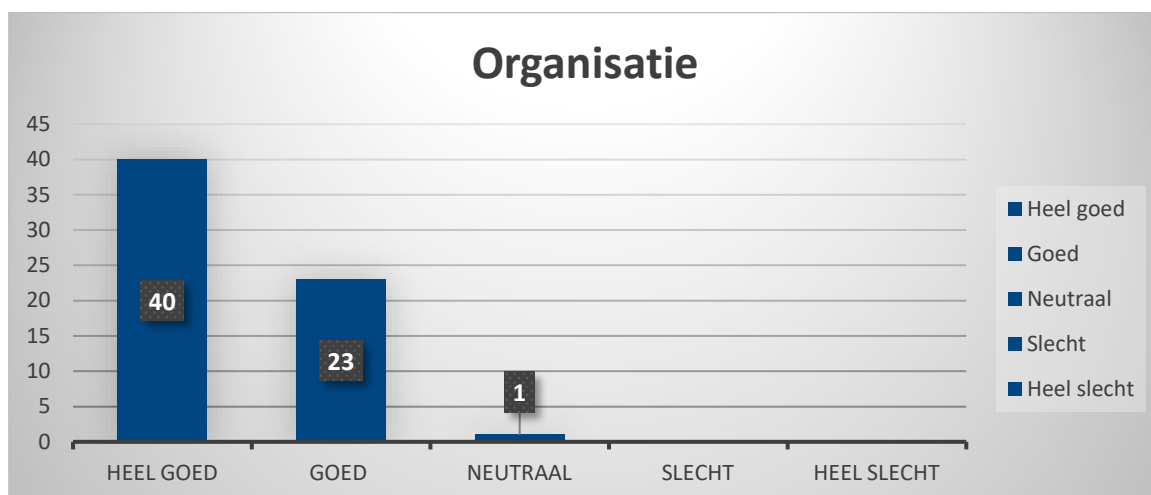
Nagenoeg alle respondenten (57 personen, 90%) waren positief over de samenwerking tussen politie, burgers en publiek-private partijen. 34 personen (53%) gaf aan de samenwerking goed te vinden, 23 personen (36%) vond deze heel goed. Vijf respondenten (8%) antwoordden neutraal. Een kleine minderheid van twee personen (3%) beoordeelde samenwerking als slecht. Geen van de respondenten beoordeelde de samenwerking als heel slecht.

3.6 Hoe zou u de coördinatie binnen uw team beoordelen?

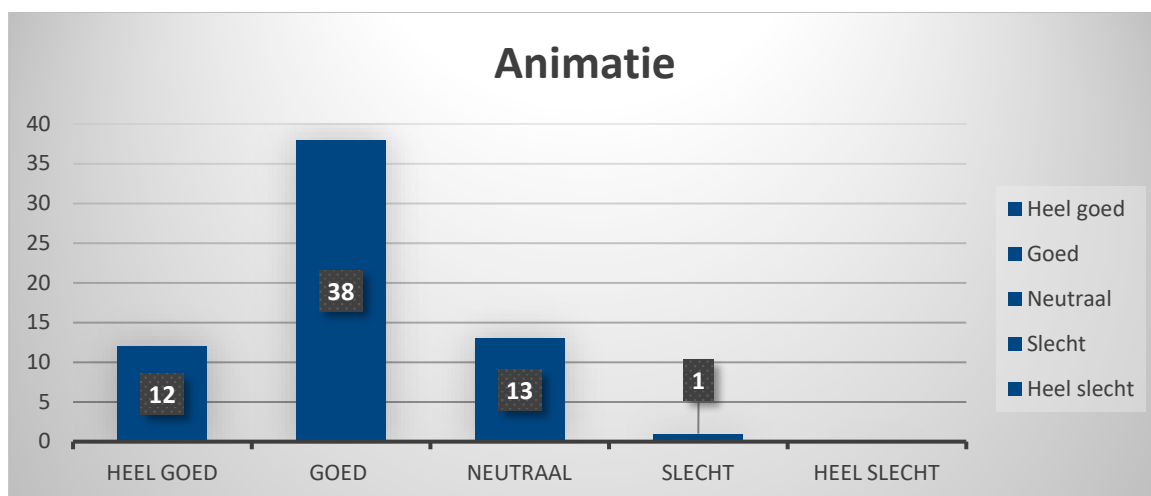
Achteraf waren 44 personen (69%) tevreden over de coördinatie binnen het team waarin zij hebben deelgenomen aan de hackathon. 35 respondenten (54%) gaven aan de coördinatie goed te vinden, negen personen (14%) beoordeelde deze als heel goed. 17 respondenten (26%) antwoordden neutraal. Vier deelnemers (6%) beoordeelden de coördinatie als slecht. Geen van de deelnemers beoordeelde de coördinatie als heel slecht.

3.7 Hoe zou u de wijze waarop de hackathon was georganiseerd beoordelen?

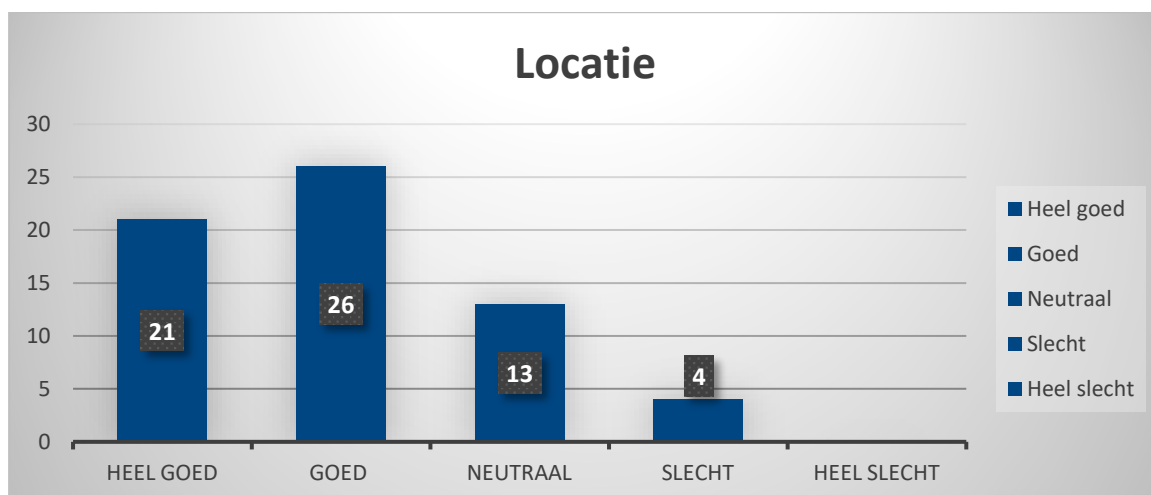
Uit de evaluatie komt naar voren dat respondenten nagenoeg unaniem positief waren over de wijze waarop de hackathon was georganiseerd (64 personen, 98%). 23 personen (36%) vond de organisatie goed en 40 personen (62%) beoordeelden deze als heel goed. Slechts één persoon (2%) antwoordde neutraal. Er waren geen negatieve beoordelingen in de evaluatie.

3.8 Wat vond u van de animatie tijdens de hackathon?

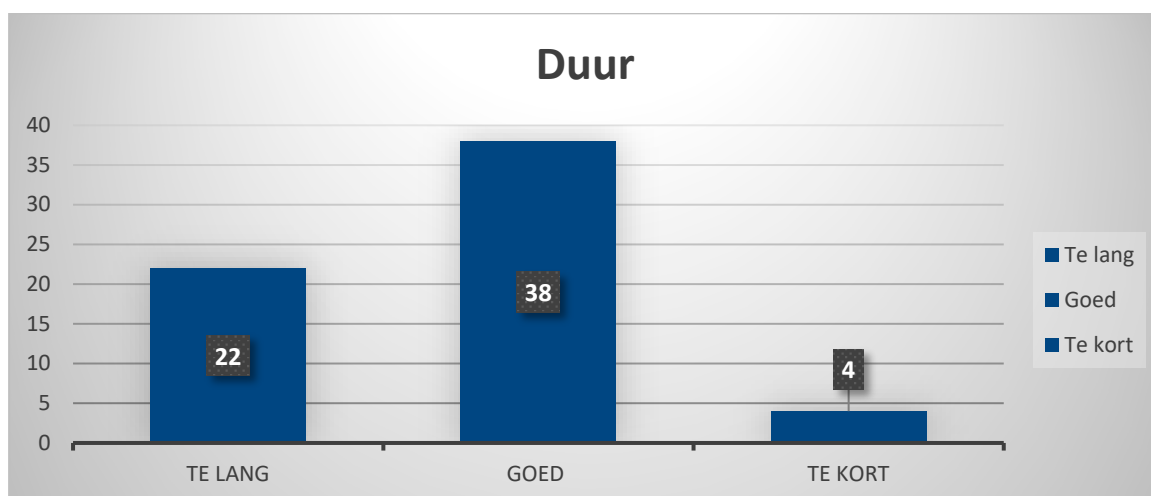
In totaal waren 50 personen (78%) positief over het door BlueM georganiseerde animatieprogramma. 38 respondenten (59%) vonden het animatieprogramma goed en 12 respondenten (19%) beoordeelden dit als heel goed. 13 deelnemers (20%) antwoordden neutraal. Slechts één persoon (2%) gaf aan het animatieprogramma slecht te vinden. Geen van de respondenten beoordeelde het animatieprogramma als heel slecht.

3.9 Hoe zou u de locatie waar de hackathon gehouden werd beoordelen?

De hackathon werd gehouden in de militaire kazerne in Wezep. Respondenten beoordeelden deze locatie overwegend positief: 26 personen (41%) vonden de locatie goed en 21 personen (33%) vonden de locatie heel goed gekozen. 13 personen (20%) antwoordden neutraal. Vier personen (6%) vonden de locatie slecht. Geen van de respondenten beoordeelde de locatie als heel slecht.

3.10 Wat vond u van de duur van de hackathon?

De hackathon heeft in totaal ongeveer 12 uur geduurd. Iets meer dan de helft van de respondenten vond de duur van het evenement goed: 38 personen (59%). Ongeveer een derde van de respondenten (22 personen, 35%) vond de hackathon te lang duren. Uit de open vragen blijkt bovendien dat sommige respondenten een behoorlijke reistijd hadden, waardoor zij de hackathon als erg lang hebben ervaren. Vier personen (6%) gaf aan de hackathon te kort te vinden.

4. Conclusie

4.1 Een hackathon, wat levert het op?

De ervaringen die zijn opgedaan met de Coldcase Hackathon hebben geleerd dat het belangrijk is vooraf weloverwogen keuze te maken met betrekking tot welke zaken geschikt zijn om in te brengen. Het aantal tracersingen, de aanhoudingen en de ervaringen van deelnemers bevestigen het uitgangspunt dat FASTNL-zaken zich goed lenen voor zowel publiek-private samenwerking als Osint-onderzoek in de vorm van een hackathon.

Op 21 januari werd om 20.00 uur een voorlopige balans opgemaakt. Een inventarisatie onder de acht teams leerde dat 12 uur Osint-onderzoek de volgende resultaten opleverde:

- 6 tracersingen van personen op *landniveau*,
- 12 tracersingen van personen op *plaatsniveau*,
- 15 tracersingen van personen op *adresniveau*,
- 2 personen bleken in het buitenland te zijn gedetineerd, en
- 1 persoon bleek in het buitenland te zijn overleden.

Tijdens de hackathon en de dagen daarna bleek de kracht van zowel Osint-onderzoek als publiek-private samenwerking binnen de opsporing. Om 17.14 uur was de eerste aanhouding een feit. In de dagen daarna volgden als direct gevolg van de hackathon nog eens 10 aanhoudingen. Daarbij komt dat de hackathon ook indirect tot resultaat heeft geleid. Zo heeft het onderzoek in de overige onderzochte zaken geleid tot een verbeterde informatiepositie en konden er opsporingsmiddelen worden ingezet. Door het inzetten van deze middelen heeft het team nog enkele aanhoudingen kunnen verrichten en de verwachting is dat er in de loop van het jaar meer aanhoudingen zullen volgen.

Meer dan boeven vangen alleen.....

Het operationele succes van de FASTNL Hackathon maakt het verleidelijk om vooral vanuit een cijfermatig perspectief naar dit evenement te kijken. De grootste waarde van de FASTNL Hackathon gaat echter verder dan puur de directe resultaten voor de opsporing. In de evaluatie naar aanleiding van de voorgaande Coldcase Hackathon werd gesteld dat de kracht van deze hackathon lag in:

'de gelegenheid voor deelnemers om te netwerken, kennis te delen en te leren van elkaars werkwijzen. De hackathon heeft hierdoor bijgedragen aan de professionalisering van de deelnemers. [...]Hiermee kan geconcludeerd worden dat het effect van de hackathon verder reikt dan de resultaten met betrekking tot de individuele opsporingsonderzoeken en dat de hackathon in bredere zin heeft bijgedragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de opsporing.'

Met betrekking tot de FASTNL Hackathon kan op basis van deze evaluatie feitelijk dezelfde conclusie worden getrokken. De hackathon kan worden gezien als werkwijze om nieuwe kennis en contacten voor de politie te ontsluiten, (gelegenheids)coalities te vormen en aan te sluiten bij actuele, voor de opsporing relevante, maatschappelijke ontwikkelingen.

4.2 Hoe nu verder? Gestructureerd en structureel professionaliseren!

Gestructureerd

De Coldcase Hackathon had grotendeels tot doel om actief te experimenteren met burgerparticipatie in de opsporing. Vanwege het verkennende karakter werd op deze dag bewust gekozen voor een laissez-faire benadering met betrekking tot de werkwijze en aanpak binnen de individuele teams. Uit de evaluatie bleek een behoefte onder de deelnemers aan meer structuur en coördinatie, waarin tijdens de FASTNL Hackathon onder andere werd voorzien door het aanwijzen van inhoudelijke teamleiders en een logger. Het is aan te bevelen om deze basisstructuur voor een volgende hackathon nog verder vorm te geven. Een minimale structuur zou moeten bestaan uit drie rollen; namelijk een inhoudelijke opsporingscoördinator, een procescoördinator en een logger. Naast deze rollen is het van belang om te voorzien in een (beveiligde) digitale werkomgeving, waarbinnen deelnemers informatie kunnen vastleggen en delen met elkaar en de coördinatoren.

Structureel

Evenementen en initiatieven zoals de hackathons geven een doorkijkje naar wat er mogelijk is met betrekking tot Osint-onderzoek, publiek-private samenwerking en burgerparticipatie in de opsporing. Nu de eerste ervaringen en opbrengsten veelbelovend zijn, is het aan te bevelen om te verkennen welke structurele samenwerkingsvormen mogelijk zijn. Voor zowel de Coldcase Hackathon als de FASTNL Hackathon is bijvoorbeeld bij uitzondering autorisatie verleend om gegevens met deelnemers te delen. Hoewel dit essentieel was voor de organisatie van beide evenementen, ontstaat hierdoor het risico dat de hackathons gereduceerd worden tot incidenten en slechts 'mooie voorbeelden'. Structurele inbedding van breder Osint-onderzoek, al dan niet in samenwerking met burgers of publiek-private partijen, kan op vier manieren:

1. *Maak (meer) gebruik van digitale crowdsourcing platforms.* Vergelijkbaar met de werkwijze van Bellingcat kan de opsporing meer en effectiever gebruik maken van de *wisdom of the crowd* door zoekvragen en deelonderzoeken uit te zetten via bijvoorbeeld social media of speciaal voor dat doel ingerichte websites of apps. Deze vorm is bij uitstek geschikt voor vragen of taken waarbij geen specifieke operationele onderzoekinformatie hoeft te worden vrijgegeven, zoals bijvoorbeeld het herkennen van logo's, locaties, etc.
2. *Maak (meer) gebruik van betrouwbare burgers en private partijen.* Wanneer bepaalde onderzoeksvragen het noodzakelijk maken om bepaalde politie-informatie te delen kan gebruik worden gemaakt van betrouwbare, dat wil zeggen gescreende, burgers. Zoals bijvoorbeeld cybervrijwilligers. Vergelijkbaar kan voor bepaalde onderzoeken of programmatische aanpakken een samenwerkingsrelatie worden aangegaan met private partijen, zoals dat nu ook al gebeurt met bijvoorbeeld Deloitte of TNO. Wanneer burgers of partners gescreend zijn, wordt het ook mogelijk om in geselecteerde gevallen kennis van buitenaf in te zetten binnen lopende opsporingsonderzoeken zoals TGOs.
3. *Maak (meer) gebruik van interne Osint-vaardigheden binnen de politie.* Osint-experts zijn niet alleen te vinden buiten de politie, ook binnen de politie zijn hoogst waarschijnlijk veel medewerkers Osint-vaardig. Lang niet al deze personen houden zich binnen hun politiewerk bezig met Osint-onderzoek, terwijl zij hier wel goed in zijn en het bovendien leuk vinden om deze vaardigheden in te zetten. De politie kan veel beter gebruik maken van het Osint-kapitaal dat de organisatie zelf al in huis heeft door onderzoeksvragen breed uit te zetten onder de eigen medewerkers.
4. *Blijf hackathons organiseren.* Hoewel een hackathon op zichzelf geen structurele werkwijze binnen de opsporing is, zijn deelnemers wel uitermate positief over dit evenement en geven aan dat deze georganiseerd moeten blijven worden. Ondanks het incidentele karakter geven de positieve energie, de andere setting, het enthousiasme, de nieuwe contacten en nieuwe inzichten een goede impuls om Osint-onderzoek een plek te geven in de dagelijkse opsporingspraktijk.

Professionaliseren

Osint-onderzoek is in ontwikkeling. Methoden, tools en informatiebronnen veranderen voortdurend. Het gevolg is dat Osint-onderzoek geen statische vaardigheid is, maar een dynamische skillset. Betrokkenen geven ook aan dat wanneer men deze vaardigheden niet regelmatig inzet, deze daarom ook weer snel verloren gaan. Het is daarom van belang om (geselecteerde) politiemedewerkers de gelegenheid te geven deze vaardigheden regelmatig te gebruiken en te onderhouden. Het is goed om expliciet te benoemen dat de focus niet altijd gericht moet zijn op directe inzet binnen opsporingsonderzoeken, maar dat Osint-experts ook de tijd, ruimte en middelen krijgen om zelf actief te experimenteren met de (on)mogelijkheden van bepaalde apps, websites, apparatuur, etc.

Deze leer- en ontwikkelgerichte houding is niet alleen van belang om het kennisniveau van de opsporing op peil te houden. Externe partijen, zoals burgers en publiek-private partijen, willen over het algemeen graag samenwerken met de politie. Deels is dit omdat zij willen bijdragen aan een opsporingsonderzoek of maatschappelijke veiligheid in het algemeen. De evaluatie van de hackathon laat echter zien dat voor zowel politie als niet-politiemensen kennisdeling en netwerken de voornaamste redenen zijn om deel te nemen. Voor de samenwerking met verschillende partijen is het noodzakelijk om bewust te zijn van de verschillende belangen die er spelen, namelijk het opsporingsbelang en het leer- en netwerkbelang. Wanneer de samenwerking met externe partijen alleen functioneel wordt ingezet door en binnen de opsporing, bestaat het risico dat op langere termijn niet aan de behoefte en verwachtingen van partners wordt voldaan. Samen blijven leren is een belangrijk ingrediënt voor een duurzame relatie tussen de politie en haar partners.

Bijlage 1. Evaluatievragenlijst

1. Van welk team maakte u deel uit?
In which team did you participate?
 - 1: Team 'Blauw' *Team 'Blue'*
 - 2: Team 'Groen' *Team 'Green'*
 - 3: Team: 'Geel' *Team 'Yellow'*
 - 4: Team: 'Paars' *Team 'Purple'*
 - 5: Team 'Turquoise' *Team 'Turquoise'*
 - 6: Team 'Oranje' *Team 'Orange'*
 - 7: Team 'Wit' *Team 'White'*
 - 8: Team 'Rood' *Team 'Red'*
2. Vanuit welke hoedanigheid heeft u meegedaan aan de Hackathon?
In what capacity did you participate in the Hackathon?
 - Politie / *Police*
 - Burger of publiek-privaat / *Citizen or public-private*
 - Organisatie / *Organisation*
 - FASTNL / *FASTNL*
 - Overig,.. / *Otherwise, ...*
3. Hoe heeft u kennis genomen van de mogelijkheid om deel te nemen aan de Hackathon?
How did you become aware of the possibility of taking part in the Hackathon?
 - Website van de politie or BlueM
Website of the police or BlueM
 - Uitnodiging per email
Invitation by email
 - Social Media / LinkedIn
 - Persoonlijk uitgenodigd
Personally invited
 - Anders,... / *Otherwise, ...*
4. Wat was uw motivatie om deel te nemen aan de Hackathon?
What was your motivation to participate in the Hackathon?
5. Welke knelpunten of dilemma's heeft u gezien of ervaren tijdens de Hackathon?
Which impediments or dilemmas did you experience or identify during the Hackathon?
6. Welke kansen heeft u gezien of ervaren tijdens de Hackathon?
Which opportunities did you experience or identify during the hackathon?
7. Hoe zou u de selectie van de ingebrachte onderzoeken beoordelen?
How would you rate the selection of submitted investigations?
8. Hoe zou u de briefing van de ingebrachte onderzoeken beoordelen?
How would you rate the briefing of the submitted investigations?
9. Hoe zou u de startinformatie die u kreeg met betrekking tot de ingebrachte onderzoeken beoordelen?
How would you rate the initial information you received regarding the submitted investigations?
10. Hoe zou u de coördinatie binnen team beoordelen?
How would you rate the coordination within your team?
11. Hoe zou u de samenwerking tussen politie, burgers en publiek-private partijen beoordelen?
How would you rate the cooperation between police, citizens and public-private parties?

12. Hoe zou u het delen van informatie tussen politie, burgers en publiek-private partijen beoordelen?
How would you rate the exchange of information between police, citizens and public-private parties?
13. Hoe zou u de wijze waarop de Hackathon was georganiseerd beoordelen?
How would you rate the organization of the Hackathon?
14. Hoe zou u de locatie waar de Hackathon werd gehouden beoordelen?
How would you rate the location where the Hackathon was held?
15. Wat vond u van de animatie tijdens de Hackathon?
What did you think of the animation during the Hackathon?
16. Wat vond u van de duur van de Hackathon?
What did you think of the duration of the Hackathon?
17. Wat is volgens u de waarde geweest van het betrekken van burgers en publiek-private partijen bij de opsporingsonderzoeken?
In your opinion, what was the value of involving citizens and public-private parties in the investigations?
18. Heeft u nog tips of ideeën over hoe kennis en expertise van burgers en publiek-private partijen binnen opsporingsonderzoeken ingezet kan worden?
Would you have any tips or ideas regarding to how the knowledge and experience of citizens and public-private parties can be used in criminal investigations?
19. Heeft u nog tips voor het organiseren of verbeteren van een volgende Hackathon?
Do you have any tips for organizing or improving a next Hackathon?

Persoonlijke gegevens / Personal data

Om inzicht te krijgen in de doelgroep die heeft deelgenomen aan de Hackathon, vragen wij u om enkele persoonlijke gegevens in te vullen. Deze gegevens worden uitsluitend geanonimiseerd voor onderzoeksdoeleinden gebruikt. / *In order to gain insight into the people that participated in the Hackathon, we ask you to fill in some personal data. This data will only be used anonymously for research purposes.*

20. Wat is uw leeftijd? / *What is your age?*
21. Wat is uw geslacht? / *What is your Gender?*
22. Wat voor werk doet u? / *What kind of work do you do?*
23. Wat is uw hoogst voltooide opleiding? / *What is your highest level of completed education (or equivalent)?*
 - Geen of basisonderwijs / *None or basic education*
 - VMBO / *Pre-vocational education*
 - HAVO / *Senior general secondary education*
 - VWO / *Pre-university education*
 - MBO / *Secondary vocational education*
 - HBO / *Higher professional education*
 - WO / *University education*
24. Heeft u nog aanvullende opmerkingen of feedback die u graag zou willen delen, maar die u niet in deze vragenlijst kwijt kon?
Do you have any additional comments or feedback you would like to share with us, which you were not able to provide elsewhere in this questionnaire?

Bijlage 2. Intranetartikel FASTNL Hackathon

Hackathon levert direct een aanhouding op

Laatst gewijzigd: 29-01-2020 | 17:37

Bron: Korpsmedia / Steven Walter

Een unieke gebeurtenis tijdens een hackathon van BlueM en FASTNL. Niet eerder kon tijdens het online speuren een veroordeelde worden aangehouden. 'Dat geeft zo'n energie, zowel bij de collega's als de burgers die meezochten.' Inmiddels zijn dankzij de hackathon vijf personen aangehouden, die gezamenlijk zo'n vijftien jaar moeten zitten.

Vorige week hield vernieuwingsbeweging BlueM haar derde hackathon. Via dit evenement wilde men veroordeelde criminelen die nog een straf open hebben staan, pakken. FASTNL¹ en ruim 90 OSINT specialisten (60% politie, 40% publiek-private partners), waaronder ook een aantal cybervrijwilligers² van de politie, werkten in teams samen vanuit de Prinses Margrietkazerne in Wezep. Een ander doel van de actie was om te leren van burgerparticipatie. En deze vorm van past naadloos binnen het tactisch programma van FASTNL.

Het was burgerparticipatie ten top, beschrijft Mattie van BlueM. 'Ik merk dat als de politie zoiets als een hackathon opzet, burgers graag willen meehelpen. Waarom ze dat willen? Zij vinden het mooi en interessant om onderdeel van een opsporingsactie te zijn. Tenminste; dat denk ik.'

De cyberspecialisten konden 120 dossiers onder handen nemen. 'De hamvraag daarbij is: wat kun je delen? Je zit immers met privacy van mensen', zegt Mattie. 'Nou, we kunnen meer delen dan we denken. Dat blijkt wel uit de 120 dossiers die FASTNL van tevoren klaarmaakte.' Daarbij is niet over een nacht ijs gegaan.

Privacyfunctionarissen en het OM keken nadrukkelijk mee naar wat de burgers onder ogen mochten krijgen. Daarnaast moest elke deelnemer een geheimhoudingsverklaring ondertekenen. 'Dat je deze actie kunt organiseren is het bewijs dat er meer mogelijk is dan gedacht. Vijf jaar geleden was het vloeken in de kerk als je over zo'n samenwerking met burgers begon, maar nu is de tijd er rijp voor.'

Gratis extra hulp

Het mooie van de hackathon is dat de politie gratis extra menskracht en expertise krijgt in de opsporing. Mattie: 'Burgers houden zich steeds meer het opsporing bezig. Accepteer die hulp. Denk niet dat het een zwaktebod van onze kant is. We kunnen het immers niet alleen. Het is gewoon zaak dat je duidelijk maakt wat kan en wat niet.

Organiseer dat goed en je boekt resultaat. Daarnaast heeft deze manier van de handen ineenslaan nog een voordeel. Doordat je te maken krijgt met andere inzichten en expertises kun je verder komen.'

Aanhoudingen

Resultaat werd al tijdens de hackathon geboekt. Uit open bronnen kwam concrete informatie naar voren waar een veroordeelde (ruim 1600 dagen zitten) zich bevond. Een team van FASTNL trok daarop naar Eindhoven om deze man aan te houden. 'Dat is mooi. Daar deed iedereen het voor', aldus Mattie.

¹ FASTNL is een team dat probeert veroordeelde criminelen die nog een straf open hebben staan, te pakken.

² Cybervrijwilligers zijn burgers die een ICT-achtergrond hebben en hun kennis als vrijwilliger inzetten bij de politie.

Het bleef niet bij deze aanhouding. Een paar dagen later volgden twee andere aanhoudingen (1047 en 2063 dagen celstraf), meldde een voortvluchtige zich bij de politie en op 29 januari kon een vijfde persoon worden ingerekend. Gezamenlijk hadden zij een gevangenisstraf van zo'n vijftien jaar open staan. Daarnaast kwam men tot enkele tientallen identificaties. Hiermee kan FASTNL weer verder.

Eerdere hackathon

Eerder hield BlueM een hackathon rond cold cases. Dat zijn zaken die zich makkelijker lenen voor het delen van informatie dan andere zaken. Dezelfde vlieger gaat ook op voor de 'klanten' waar FASTNL op 'jaagt'. De door hen gezochte criminelen zijn immers al veroordeeld.

Vervolg

Het is nog niet bekend wanneer de privaat-publieke hackathon een vervolg krijgt, maar dat die er komt is wat Mattie betreft zeker. 'Burgers willen actief mee doen. Kijk wat je met elkaar kunt doen en bereiken. Samenwerking met de burger is de toekomst. Wat zeg ik? We staan er al midden in.'

Heb je vragen over de hackathon? Zoek de site van BlueM op.³

³ <https://blue-m.nl/>

